

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR

SEJA OBEH ZBOROV OKRAJNEGA LJUDSKEGA ODBORA, DNE 13. MARCA 1962

Resolucija o politiki gospodarskega razvoja v okraju Ljubljana za leto 1962

15.

Gospodarski razvoj v letu 1961 se je odvijal ob pogojih novega gospodarskega sistema, ki bodo imeli tudi na nadaljnji razvoj odločilni vpliv.

Kljub kratkotrajnemu delovanju novega gospodarskega sistema, ki še ni mogel polno zaživeti, beležimo v letu 1961 znaten napredek v razvijanju družbeno ekonomskih odnosov, kar moramo v veliki meri pripisovati ravno delovanju tega sistema. Novi pogoji gospodarjenja nasploh sicer v preteklem letu še niso v polni meri spodbudili gospodarskih organizacij k najsmotrnejšemu gospodarjenju, vendar so začeli delovni kolektivi prilagajati svojo usposobljenost novo nastajajočim pogojem.

K temu so dosti pripomogli tudi bolj objektivizirani ekonomski instrumenti v sistemu delitve dohodka, ki so kolektivom pomagali odkriti tudi niz problemov in slabosti znatraj gospodarskih organizacij. Med te slabosti spadajo poleg drugih predvsem nizka produktivnost dela, nesorazmerno visoki proizvodni stroški, nizka stopnja izkoriščanja osnovnih in obratnih sredstev, tehnološka zaostalost in druge. To je v znatni meri posledica samozadovoljstva vodstev podjetij, ki so se zadovoljevala z že doseženo stopnjo razvoja, ne da bi skrbela za nadaljnji razvoj proizvodnje in cilju njene večje tržnosti, ki jo zahteva prehod na nov gospodarski sistem. Zaradi tega so sedaj prišle do izraza slabosti v odnosih med proizvodnjo in tržiščem, tako da so morale mnoge gospodarske organizacije vlagati veliko naporov, da bi svojo proizvodnjo prilagodile zahtevam tržišča. V procesu te preusmeritve za gospodarske organizacije dostikrat premalo objektivno ocenjevale vrednost dela in večale osebne dohodke hitreje od proizvodnje, zato ugotavljamo v tem letu nesorazmerno hitrejšo naraščanje potrošnje od proizvodnje. Delovni kolektivi so že do sedaj za odpravo teh slabosti podvzeli vrsto ukrepov, med katere moramo prvenstveno šteti: nadaljnjo razširitev delavskega samoupravljanja na ekonomske enote, uvajanje novih načel v notranji delitvi dohodka, znižanje manj produktivne delovne sile predvsem v pomožnih dejavnostih in prizadevanje za znižanje materialnih stroškov.

Nekateri instrumenti, uvedeni začasno ob prehodu na nov gospodarski sistem, so se pokazali ne samo kot destimulativni, marveč v mnogih primerih tudi kot škodljivi za normalni razvoj odnosov v gospodarstvu. Ti instrumenti so bili predvsem naslednji:

— Prispevek od izrednega dohodka se je v praksi pokazal kot faktor, ki ovira normalni razvoj delavskega

upravljanja; še posebej ovira uvajanje ekonomskih enot in napore za zniževanje proizvodnih stroškov ter dvig rentabilnosti v poslovanju.

— Centralizirani sistem razporejanja obratnih sredstev preko narodnih bank je nasprotoval osnovnim načelom delovanja novega bančnega sistema in zaradi nizkega kreditnega potenciala onemogočil komunalnim bankam kot kreditnim ustanovam komunalnega gospodarstva, da se uspešno uveljavijo. K padanju tega kreditnega potenciala komunalnih bank pa je dosti pripomogla tudi njihova razdrobljenost, ki se je potencirano oblikovala v našem okraju mestoma kot posledica avtarkičnih teženj.

— Administrativno zadrževanje cen nekaterih proizvodov, katerih produkcija je že dosegla takšen nivo, da je bilo zanje to zadrževanje nepotrebno, je oviralo oblikovanje normalnih ekonomskih odnosov na tržišču in v proizvodnji. To se je posebno pokazalo v proizvodnji premoga, tekstila in drugod; posledice tega zadrževanja so se kazale v tem, da se je utrip tržišča prepozno ali pa da se sploh ni pokazal v proizvodnji. Povsem isto pa velja tudi za instrument ekonomsko neutemeljenih visokih zaščit in subvencij v zunanji trgovini. Vse to pa je vplivalo, da so mnogi kolektivi vlagali premajhne napore za izkoriščanje notranjih rezerv, neupravičeno pričakujoč rešitve v spremembi cen oziroma višine izvoznih subvencij.

— Prometni davek, ki naj bi v okviru novega gospodarskega sistema deloval le kot regulator tržišča, je v nekaterih oblikah posebno kot medfazni prometni davek deloval nasprotno in je oviral medsebojno proizvodno sodelovanje gospodarskih organizacij ter s tem tudi hitrejšo uveljavljanje gospodarskega sistema. Zaradi takih slabosti in pomanjkljivosti se proizvodnja, produktivnost dela in izvoz niso povečali tako, kot smo predvidevali, oziroma kot to dovoljujejo razpoložljive zmogljivosti.

Če je zaostajanje v dinamiki proizvodnje mogoče delno opravičevati s pomanjkanjem obratnih sredstev, pa je bilo zaostajanje pri izvozu industrijskih izdelkov izrazita posledica nezadostne pripravljenosti gospodarskih organizacij, da bi se hitro vključile v sicer ostrejšo toda ekonomsko bolj utemeljene pogoje zunanje trgovine. Dejstvo, da je izvoz industrijskih podjetij kljub ugodnim razmeram na zunanem tržišču dosegel komaj raven prejšnjega leta, kaže na to, da gospodarske organizacije niso videle osnovnih pogojev za svoj nadaljnji razvoj v nenehnem večanju vključevanja v mednarodno tržišče. Še vse preveč so se vključevale

v zunanjo trgovino le s stališča večjih ali manjših koristi, ki so jim jih nudili začasni administrativni ukrepi, najsi bo v izvoznih faktorjih, najsi bo v direktnih aranžmajih, v katere jih je vključevala splošna državna zunanje-trgovinska politika.

Pri ugotavljanju pogojev za nadaljnji razvoj ne smemo zanemariti znatnega napredka v razvoju delavskega upravljanja, doseženega v letu 1961. Kljub objektivnim težavam, ki v tem letu niso bile majhne, beležimo znaten napredek v razvijanju ekonomskih enot, razvijanju samostojnosti teh enot in obratov, bodisi v pogledu gospodarjenja, bodisi v pogledu upravljanja v njih. Porasla je zavest organov delavskega upravljanja, s tem pa tudi zahteve po večji odgovornosti strokovnih uslužbencev za dogajanja v proizvodnji in izven nje. Delavski sveti so čedalje bolj do slej klicali na odgovornost svoje uslužbenice, kar je pozitivno vplivalo na odgovornost pri delu in na težnje po usposabljanju. Ponekod so delavski sveti celo zamenjali ali odstranili nekatere vodilne uslužbenice, ki niso bili sposobni za svoje delovno mesto.

Močan vpliv na dogajanje v letu 1961 je imela tudi pospešena decentralizacija pristojnosti v organih oblasti. Komune so v tem letu prevzele celo vrsto pravic in dolžnosti tako v pravnem kot materialnem pogledu. V razmeroma kratkem času je znatno narasla materialna in družbena odgovornost komun kakor tudi njihova materialna osnova. Posebno izrazit je bil proces decentralizacije med okrajem in občinami. Okraj je v tem času začel dobivati obliko skupnosti komun in le redke so še funkcije, ki jih okraj neposredno opravlja. Vrsta odgovornosti od gospodarstva do družbenih služb kot zdravstva, šolstva, socialnega varstva, invalidskega skrbstva itd., je prešla v celoti na komune, pri čemer ima okrajni ljudski odbor le še koordinacijsko in instruktorsko vlogo. Moramo pa ugotoviti, da je s tem pospešenim prenosom odgovornosti padla na komune tudi velika dolžnost, da hitro usposobijo svoje kadre za opravljanje novih nalog, v čemer pa ugotavljamo precejšnje zaostajanje.

Na temelju gornjih ugotovitev smatra Okrajni ljudski odbor, da je mogoče v letu 1962 sistematično in pospešeno razvijati in vsklajevati gospodarstvo in družbene službe. Z namenom, da dosežemo čimboljše rezultate na področju gospodarjenja, krepitve komunalnega sistema in nadaljnega razvijanja delavskega upravljanja, sprejema Okrajni ljudski odbor ob upoštevanju temeljnih ciljev zveznega družbenega plana in resolucije o politiki gospodarskega

razvoja Ljudske republike Slovenije naslednjo

RESOLUCIJO

o politiki gospodarskega razvoja v okraju Ljubljana za leto 1962

Za pospešen in skladen razvoj gospodarstva ter za nenehno krepitev socialističnih družbenih odnosov so pred nami predvsem naslednje naloge:

— Pospešeno uvajanje novega gospodarskega sistema z izpopolnjevanjem notranje delitve dohodka, z izenačevanjem pogojev gospodarjenja ter z utrjevanjem bančnega in kreditnega sistema.

— Dviganje produktivnosti in proizvodnje s prilagajevanjem tehnologije in osebne storilnosti pogojem domačega in predvsem zunanega tržišča z dokončnim prehodom iz proizvodnje za skladišče na proizvodnjo za tržišče.

— Doseči večjo stopnjo smotrne sodelovanja tistih gospodarskih organizacij katerih skupni proizvodni program je mogoče ob boljši delitvi dela in ob večjem izkoriščanju potenciala laže prilagoditi zahtevam domačega, še posebej pa zunanega tržišča. V tem sklopu je treba težiti k širokemu gospodarskemu sodelovanju pa tudi združevanju povsod tam, kjer so za to dani ekonomski pogoji.

— Z organizirano družbeno skrbjo zagotoviti, da bodo osebni dohodki zaposlenih naraščali skladno s porastom proizvodnje, oziroma da bo osebni dohodek posameznika odvisen od produktivnosti dela, merjene na tržišču.

— Naglo vključevanje v mednarodno delitev dela na osnovi intenzivnega naraščanja produktivnosti in proizvodnje ter bolje organizirane zunanje trgovine.

— Pospešeno investiranje predvsem v tiste panoge gospodarstva in v tiste stroke znotraj panog, za katere petletni perspektivni program gospodarskega razvoja v okraju ugotavlja, da imajo na našem področju najugodnejše razvojne pogoje. Taka investicijska politika pa mora dati poročstvo, da bodo z vlaganjem doseženi optimalni gospodarski učinki. Le tako se bo razvijal tudi družbeni standard kot osnova za večanje delovne sposobnosti proizvajalcev in se bodo izboljšali njihovi delovni in življenjski pogoji.

— Nadalje razvijati delavsko upravljanje v gospodarskih organizacijah s posebnim poudarkom na izpopolnjevanju tega upravljanja v obratih in ekonomskih enotah.

— Ker se v naših pogojih gospodarstvo razvija prvenstveno v okvirih komun, je treba za uresničitev vseh gornjih nalog, da komuna kot

